

Bölüm 2

ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ VE VERİ TOPLAMA KAYNAKLARI

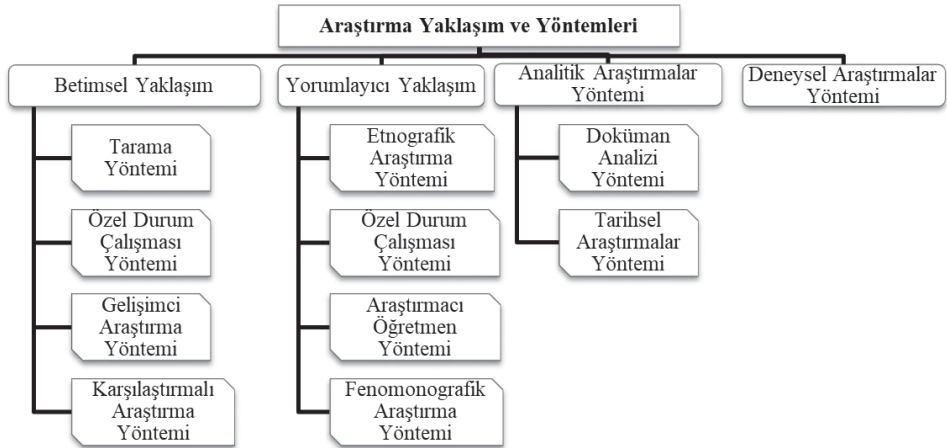
Filiz KARA¹

GİRİŞ

Bilimsel araştırma süreci, insanları rahatsız eden bir durum veya bir ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkan problemin tanımlanmasıyla başlamış olur. Problemin çözülmesi için bir araştırma planının hazırlanmasıyla süreç devam eder. Araştırma planında problemin çözümüne yönelik olarak izlenecek yolun problemin doğasına uygun olması gerekmektedir. Problemin uygun şekilde çözülmesi ve bilimsel sürecin gereklerinin yerine getirilmesi kullanılacak araştırma yönteminin etkinliğine bağlıdır. Bu nedenle bilimsel araştırma sürecinde problemin çözümüne yönelik olarak kullanılacak araştırma yönteminin belirlenmesi en önemli aşamadır. Kullanılacak en uygun araştırma yönteminin belirlenebilmesi için araştırmacının araştırma yöntemlerine hakim olması gerekmektedir.

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Çepni (2007)'ye göre araştırma yaklaşımları ve bu yaklaşımlara dayalı araştırma yöntemleri genel olarak Şekil 1'de verildiği gibi dörde ayrılmaktadır.

Şekil 1. Araştırma Yaklaşım ve Yöntemleri

1 Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, karafilizkara@gmail.com

ması sayesinde ise yeni hipotezler kurulur ve yeni sonuçlar elde edilir (Abramson & Abramson, 2001).

Meta-analizde sonuçların birleştirilmesi aşamasında iki temel istatistikî yöntem kullanılmaktadır. Bunlar; “sabit etki modeli (fixed effect model)” ve “rastgele etki modeli (random effects model)” şeklindedir. **Sabit etki modeli**, taranan araştırmaların tümünün aynı etkiyi tahmin etmesi varsayımına dayanır. Bu model, araştırma sonuçları arasındaki varyansın birbiriyle ilişkili verilerden kaynaklandığını savunur. Sabit etki modelinin tahminleri gerçekleşmediğinde rastgele etki modeli kullanılır. **Rastgele etki modeli**, araştırmaların kendi içlerindeki varyansın ve araştırmalar arasındaki varyansın dikkate alınarak değerlendirilmesinin gerektiğini savunur (Sutton & ark., 2000).

Meta-analiz ve Literatür Taraması Arasındaki Farklar

Meta-analizde incelenen araştırma sonuçlarının araştırmacı tarafından istatistiksel parametreler kullanılarak ortaya konulması meta-analiz ile literatür taraması arasındaki farklardan biridir. Ayrıca meta-analiz, literatür taramasına göre konuyu daha geniş bir şekilde ele alarak farklı araştırmaların sonuçlarını ortak bir kritere dayandırarak sunmaktadır. Bunun yanında araştırma sonuçlarının araştırmacının tarafsızlığından etkilenebilme ihtimali literatür taramasında daha yüksektir (Çepni, 2007).

KAYNAKLAR

1. Abramson, J. H. & Abramson, Z. H. (2001). *Making sense of data: A self-instruction manual on the interpretation of epidemiological data*. New York: Oxford University Press.
2. Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: Eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi*, 9 (4), 474-489.
3. Balcı, A. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler* (13. baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
4. Baş, T. & Akturan, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri. Nvivo 7.0 ile nitel veri analizi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
5. Becker B. S. (1958). Problems in interference and proof in participant observation. *American Sociology Review*, 23 (6), 652-660.
6. Beverly, J.(1993). Teacher as researcher. ERIC Digest. (ERIC Clearinhouse on Teacher Education, Washington DC, No: ED 355205). <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED355205.pdf>, 26.12.2018.
7. Beyhan, A. (2013). Eğitim örgütlerinde eylem araştırması. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 65-89.
8. Bhattacharjee, A. (2012). *Social science research: Principles, methods, and practices* (Second edition). *Textbooks Collection*. 3. http://scholarcommons.usf.edu/oa_textbooks/3, 25.Aralık.2019.

9. Boehm , A. E. & Weinberg, R. A. (1977). *The classroom observer: A guide for developing observation skills*. New York: Teachers College Press.
10. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Ankara: Ayrıntı Matbaası.
11. Calhoun, E. F. (2002). Action research for school improvement. *Educational Leadership*, 59 (6), 18-24.
12. Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Euepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp 582-583). USA: SAGE Publications.
13. Christensen, L. B., Johnson, R. B. & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz* (Ahmet Aypay, Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
14. Cohen, L. & Manion, L. (1989). *Research methods in education* (Fourth Edition). New York: Routledge.
15. Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (Sixth edition). Taylor & Francis e-Library.
16. Creswell, J. W. (2005). *Educational research*. Columbus: Pearson Merrill Prentise Hall. all.Hallhkk
17. Cropley, A. (2002). Qualitative research methods: An introduction for students of psychology and education. *Universty of Lativa: Zinatne*.
18. Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (3. baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
19. Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
20. Elliot, J. (1991). *Action research for educational change*. Buckingham: Open University Press.
21. Eustace, K. (2003). Making research work for you: Responsibilities and pitfalls, *Bulletin of Applied Computing and Information Technology*, 1 (1), <http://citrenz.ac.nz/bacit/0101/0101eustace.pdf>, 20.11.2018.
22. Flyvbjerg, B. (2006). Five misunderstandings about case-study research. *Qualitative Inquiry*, 12 (2), 219-245.
23. Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill.
24. Gall, M., Borg, W. & Gall, J. P. (1996). *Educational research an introduction*. USA: Longman Publisher.
25. Glanz, J. (1999). A primer on action research for the school administrator. *Clearing House*, 72, 301-305.
26. Goulding, C. (2005). Grounded theory, ethnography and phenomenology a comparative analysis of three qualitative strategies for marketing research. *European Journal of Marketing*, 39 (3/4), 294-308.
27. Jasper, M. A. (1994). Issues in phenomenology for researchers of nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 19, 309-314.
28. Hill, R. P. (2001). Surviving in a material world: Evidence from ethnographic consumer research on people in poverty. *Journal of Contemporary Ethnography*, 30, 368-391.
29. Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.
30. Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi* (19. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
31. Köse, E. (2010). Bilimsel araştırma modelleri. Remzi Kıncal. (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 97-120). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

32. Lipsey, M. & Wilson, D. (2000). *Practical meta-analysis*. Londra: Sage Publication.
33. Mazlum, M. M. & Atalay-Mazlum, A. (2017). Sosyal bilimlerde araştırma yönteminin belirlenmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 4 (4), 1-21.
34. McMillian, J. H. (2000). *Educational research: Fundamentals for the consumer*. New York: Longman.
35. Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
36. Özmen, H. (2014). Deneysel araştırma yöntemi. M. Metin (ed.) *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (47-76). Ankara: Pegem A.
37. Robson, C. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Gerçek dünya araştırması*. (Şahin Çinkır ve Nihan Demirkasımoğlu, Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
38. Russell, B. (1967). *Human knowledge: Its scope and limits*. New York: Simon and Schuster.
39. Scott D. & Morison, M. (2006). *Key ideas in educational research*. New York: Continuum International Publishing Group.
40. Sutton, A. J., Abrams, K. R., Jones, D. R., Sheldon, T. A. & Song, F. (2000). *Methods for meta-analysis in medical research*. Chichester: John Wiley & Sons, Ltd.
41. Stewart, C. J. & Cash, W. B. (1985). *Interviewing: Principles and practices* (Fourth edition). Dubuque, Iowa: W.C. Brown Publishers.
42. Sümbüloğlu, K. (1988). *Sağlık bilimlerinde araştırma yöntemleri ve istatistik*. Ankara: Matış Yayınları.
43. Şahin, Ç. (2010). Bilimsel araştırma modelleri. Remzi Kıncal. (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (s. 97-120). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
44. Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2007). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
45. Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
46. Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods* (Third edition). London: Sage Publications.